

ΒΡΑΒΕΙΟ
PULITZER
2025

Μ
Υ
Θ
Ι
Σ
Τ
Ο
Ρ
Η
Μ
Α

JAMES

PERCIVAL EVERETT

NEW YORK TIMES BESTSELLER

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΥΡΣΙΝΗ ΓΚΑΝΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **James**

Από τις Εκδόσεις Doubleday, Νέα Υόρκη 2024

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Percival Everett

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μυρσίνη Γκανά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Emily Mahon

ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου

© Percival Everett, 2024

© Εικονογράφησης εξωφύλλου: Smith Collection / Gado / Getty Images

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2025

Πρώτη έκδοση: Ιούνιος 2025

ISBN 978-618-01-6062-8

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα:

Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο:

Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Since 1979

Head Office:

121, Tatoiu Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore:

13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr

psychogios.gr

JAMES

PERCIVAL EVERETT

Μετάφραση: Μυρσίνη Γκανά

Για την Ντάνζι

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ
ΤΟΥ ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΤΙΚΕΪΤΟΡ ΕΜΕΤ

Ήρδα στην πόλη τούτη τη νικιά,
Ακουσα φωνές, είδα φωνιά,
Οι φύλακες τρέσανε δω κι εκεί,
«Ήρδ' ο γερο-Νταν Τάκερ!» απούστηκε φωνιά.
Κάνε στην άκρη, φεύγα γοργά,
Κάνε στην άκρη, μη σε βρω μπροστά,
Κάνε στην άκρη, γερο-Νταν Τάκερ,
Αργησες πάξι, δεν έχει φαί.

Προβατάκι με γουραίνι πάνε στο ζιβάδι,
Το πρόβατο ζέει: «Ήλο γρήγορα, σιραβάδι».
Σύπα, σύπα, γρυζίζει ο ζόκος,
Άσων, Θεούζη μί γρυζίζει ο σκόζος,
Κάνε στην άκρη, φεύγα γοργά,
Κάνε στην άκρη, μη σε βρω μπροστά,
Κάνε στην άκρη, γερο-Νταν Τάκερ,
Αργησες πάξι, δεν έχει φαί.

Να το ξυράφι μί γυαζί,
Από τον φίλο μί πύρα παζή συμβουζή,
Τα πρόβατα τρέβουνε βρήμη, ο Τάκερ παζαμιάκι,

Θα σε ξυρίσω μόλις φεσταδεί το ροζό.
Κάνε στην άκρη, φεύγα γοργά,
Κάνε στην άκρη, μη σε βρω μπροστά,
Κάνε στην άκρη, γεροΝτιαν Τάκερ,
Άργησες πάξι, δεν έχει φαί.

Χώδη'ι η κίσα στις αεζιδόνας τη φωξιά,
Κάνε 'ι αυγά της, πάνε τα πουξιά,
Ο γερο-Τάκερ αώδηκε σε αζεπούς ζαρούμι,
Και πετασσήκανε δέκα μωρά που ήταν σαν κομμάτι.
Κάνε στην άκρη, φεύγα γοργά,
Κάνε στην άκρη, μη σε βρω μπροστά,
Κάνε στην άκρη, γεροΝτιαν Τάκερ,
Άργησες πάξι, δεν έχει φαί.

Στη σύμαξη πύγα 'ι άζο πρωί,
Να δω τον γερο-Τάκερ να ζέει προσενάσι,
Όλοι μεδύσαν, εκτός από μένα,
Τον γερο-Τάκερ έσπα'ι η μασέζα.
Κάνε στην άκρη, φεύγα γοργά,
Κάνε στην άκρη, μη σε βρω μπροστά,
Κάνε στην άκρη, γεροΝτιαν Τάκερ,
Άργησες πάξι, δεν έχει φαί.

Ο γερο-Ζη Κουν

Κατέβηκα στο Σάντι Κουν το δείξι,
Κατέβηκα στο Σάντι Κουν το δείξι,
Κατέβηκα στο Σάντι Κουν το δείξι,

Κι εκεί ο γερο-Ζη Κουν παρότανε ήδη.
Ο γερο-Ζη Κουν είναι σπονδαγμένος ποζή,
Ο γερο-Ζη Κουν είναι σπονδαγμένος ποζή,
Το μπάνφο όταν παίξει δεν ακούς ούτε ποζή.

Είδες ποτές τη σήνα να πετά, πάνω στα πύματα να σεργιανά;
Είδες ποτές τη σήνα να πετά, πάνω στα πύματα να σεργιανά;
Είδες ποτές τη σήνα να πετά, πάνω στα πύματα να σεργιανά;
Γιατί η σήνα που πετά, είναι μια ομορφιά,
Στα αεζιδόνα γνέφει όταν δίπλα τους περνά,
Κι ύστερα φωνάφει: παπαπαπα.

Αν ήμουνα γι'ν Πρόεδρος στις Ενωμένες Πολιτείες,
Αν ήμουνα γι'ν Πρόεδρος στις Ενωμένες Πολιτείες,
Αν ήμουνα γι'ν Πρόεδρος στις Ενωμένες Πολιτείες,
Θα ήρωνα παραμέρες και δ' άνοιγα τις πύξες,
Κι όσους δε μοίσοταρα θα 'στεγνα δικαστήριο
Κι ο ίδιος ο Κρόκετ θα ζεμε «τι δηρίο».

Γαζοπούζα σί Άαυρα

Πήγαινα στον δρόμο μ' άμαξα βαριά,
Τα άζογα ιδρύναν, σπάγαν τα σκονιά,
Χώνησα το μαστίγιο κι όξα παζά,
Και ζένε καζημέρα στον αμαξά.

(Ρεφρέν)

Γαζοπούζα σί άαυρα, γαζοπούζα στο σανό,
Χορεύουμε όξη νύατα, δουλεύουμε το πρηνό.

Τιζίγ' τα, σιρίγε τα, γήζωσε τα φτερά,
Κι ας τραγουδησουμε όλοι: Γαζοπούζα σί' Άαυρα.

Βυήκα να αρμέξω και δεν ήξερα πώς,
Άρμεξα πατούκα κι όαι αμετάδα, αμ πώς,
Μια μαιμού καδόταν σί' ααυρά,
Χαμογερούσε στην πεδερά.

(Ρεφρέν)

Γαζοπούζα σί' άαυρα, γαζοπούζα στο σανό,
Χορεύουμε όλη νύκτα, δουλεύουμε το πρωινό,
Τιζίγ' τα, σιρίγε τα, γήζωσε τα φτερά,
Κι ας τραγουδησουμε όλοι: Γαζοπούζα σί' Άαυρα.

Η Αζογόμνια

Μικρός όταν που ήμουνα, πάντοτε βοηδούσα,
Το πιάτο του αφέντη μου ενώ τον το κρατούσα,
Κι όταν που δίγαγε ποζύ γνύ του 'δινα μπούζια,
Κι έδινωατα μύγες με ουρά μην τον κομπούν τα χείλια.

(Ρεφρέν)

Κάδουμαι και δε με νοιάζει,
Κάδουμαι και δε με νοιάζει,
Κάδουμαι και δε με νοιάζει,
Δεν είνι ο αφέντης μου εδνή.

Γ' απόγεμα, βόζια αν πάει,
Με τη σκούπα μου πίσω πληγαίνω,

Τον φόβο του άξιου να προζαβαίνω,
Που όταν μάγα παλιά το κομπάει ναού πώς ζυσοάει.

(Ρεφρέν)

Μια μέρα γυρνούσε παντού στα απράφια,
κι οι μάγες ποζζές, ποζζές σε κοπάδια,
Στο μπόντι τοζμά να τον δαγκλώσει μια,
την πήρε ο διάολος για τα καζά.

(Ρεφρέν)

Λυσάει το άξιου, φρουμάει, πηδιά,
Και στο καντάκι τον αφέντη πετά.
Πέδανε κι οι ένορκοι ρητιούσαν γιατί,
Τι αζογόμυγα ήταν, είναι όζοι μαζί.

(Ρεφρέν)

Τον έδαγαν κάτω από μια δαμασκηνιά,
Στη μαύρη τη γη κείται για
Κι η ταρόνζακα γράφει, θα δεις:
«Της αζογόμυγας δάμα ας μη γίνει όζος κανείς».

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Αυτά τα βρομόπαιδα κρύβονταν εκεί πέρα, μέσα στα ψηλά χορτάρια. Το φεγγάρι δεν ήταν εντελώς γεμάτο, ήταν όμως φωτεινό, και βρισκόταν πίσω τους, οπότε τα έβλεπα λες κι ήταν μέρα μεσημέρι, κι ας ήταν βαθιά νύχτα. Πυγολαμπίδες άστραφταν στον μαύρο καμβά της νύχτας. Περιμένα στην πόρτα της κουζίνας της μισ Γουάτσον, κουνώντας πάνω κάτω με το πόδι μου μια λάσκα σανίδα στο σκαλοπάτι, ήξερα ότι θα μου έλεγε να τη διορθώσω αύριο. Την περιμένα εκεί πέρα να έρθει και να μου δώσει το ταψί με το καλαμποκόψωμο που είχε φτιάξει με τη συνταγή της δικής μου της Σέιντι. Η αναμονή είναι μεγάλο μέρος της ζωής ενός σκλάβου, περιμένεις και περιμένεις για να περιμένεις λίγο ακόμα. Περιμένεις να σου ζητήσουν πράγματα. Περιμένεις για φαγητό. Περιμένεις το τέλος των ημερών. Περιμένεις τη δίκαιη και άξια χριστιανική ανταμοιβή στο τέλος των πάντων.

Εκείνα τα δυο λευκά αγόρια, ο Χακ και ο Τομ, με παρακολουθούσαν. Πού τους έχανεσ πού τους έβρισκες, όλο έπαιζαν κάποιο παιχνίδι που έβγαζαν από το μυαλό τους στο οποίο ήμουν είτε κακός είτε θύμα, αλλά οπωσδήποτε παιχνιδάκι τους. Πετάγονταν πέρα δώθε εκεί πέρα μαζί με τους ψύλλους, τα κουνούπια και τα άλλα έντομα που τσιμπάνε, αλλά ποτέ δεν προχωρούσαν προς το μέρος μου. Πάντα αποδίδει να δί-

νεις στους λευκούς αυτό που θέλουν, οπότε βγήκα στην αυλή και φώναξα προς το σκοτάδι της νύχτας:

«Ποιος πού 'ν' αυτού, μες στο σκοιντάδ'!»

Κινήθηκαν αδέξια κάνοντας θόρυβο, χαχάνισαν. Αυτά τα παιδιά δε θα κατάφεραν να αιφνιδιάσουν ούτε έναν τυφλό και κουφό άνθρωπο την ώρα που θα έπαιζε η μπάντα του χωριού. Καλύτερα να έχανα τον χρόνο μου μετρώντας πυρολαμπίδες παρά να ασχολούμαι με δαύτους.

«Μου φαίνεται που θα απλώνω το γέρικο κορμί μου εδώ χάμου στο βεράντα που να βλέπω τι κάν' τον θόρυβο τούτο. Μη ντυχόν που είν' κάνα δαιμόνιο καμιά μάγισ' κει πέρα. Εγώ που θα κάθουμαι δω να, 'εν που έχει κίδυνο». Κάθισα στο πάνω σκαλοπάτι κι έγειρα πίσω κι ακούμπησα στον στύλο. Ήμουν κουρασμένος, οπότε έκλεισα τα μάτια μου.

Τα παιδιά ψιθύριζαν ενθουσιασμένα μεταξύ τους, και τα άκουγα ολοκάθαρα, σαν καμπάνα εκκλησίας.

«Τον πήρ' ο ύπνος;» ρώτησε ο Χακ.

«Έτσι μου φαίνεται. Έχω ακούσει πως οι αραπάδες μπορούν κι αποκοιμούνται τσακ μπαμ, έτσι», είπε ο Τομ, χτυπώντας τα δάχτυλά του.

«Σσσς», είπε ο Χακ.

«Εγώ λέω να τονε δέσουμε», είπε ο Τομ. «Να τονε δέσουμε αυτού, πάνω στον πάσσαλο π' ακουμπάει».

«Όχι», είπε ο Χακ. «Κι αν ξυπνήσει και μπήξει τίπ'τα φωνές; Μετά θα με κάνουν τσακωτό μένα που 'μαι όξω κι όχι στο κρεβάτι, όπως πρέπει».

«'ντάξει. Αλλά ξέρεις τι; Δεν έχω αρκετά κεριά. Θα χωθώ μες στην κουζίνα της μισ Γουάτσον και θα σουφρώσω μερικά».

«Κι αν ξυπνήσεις τον Τζιμ;»

«Κανένανε δε θα ξυπνήσω. Ούτε βροντή δεν ξυπνάει κοι-

μισμένο αράπη. Την τύφλα σου δεν ξέρεις; Ούτε βροντή, ούτε αστραπή, ούτε λιοντάρια που βρυχιόνται. Έχω ακούσει για έναν που κοιμόταν εκεί που γινότανε σεισμός».

«Πώς λες να είναι ο σεισμός;» ρώτησε ο Χακ.

«Όπως όταν σε ξυπνάει ο γέρος σου μέσα στη νύχτα».

Τ' αγόρια σέρονταν αδέξια, στα τέσσερα, και όχι και πολύ ήσυχα πάνω στα σανίδια της βεράντας που αγκομαχούσαν και χώθηκαν μέσα περνώντας από το κάτω μέρος της δίφυλλης πόρτας της κουζίνας της μισ Γουάτσον. Τους άκουγα να ψαχουλεύουν για λίγο εκεί μέσα, ανοίγοντας ντουλάπια και συρτάρια. Κρατούσα τα μάτια μου κλειστά και δεν αντέδρασα σε ένα κουνούπι που προσγειώθηκε στο μπράτσο μου.

«Να μας», είπε ο Τομ. «Τρία μόν' θα πάρω».

«Δε γίνετ' να πάρεις έτσι τα κεριά της γριούλας», είπε ο Χακ. «Είναι κλεψά. Κι αν το ρίξουν στον Τζιμ;»

«Να, θ' αφήσω εδώ χάμω μια πεντάρα. Φτάν' και περσεύει. Ποιος θα σκεφτεί σκλάβο; Πού να τη βρει ο σκλάβος την πεντάρα; Έλα, φύγαμε πριν έρθει».

Τ' αγόρια βγήκαν στη βεράντα. Δε φαντάζομαι ότι καταλάβαιναν έστω και στο ελάχιστο πόση φασαρία έκαναν.

«Έπρεπε ν' αφήσεις κι ένα σημείωμα», είπε ο Χακ.

«Δεν είν' ανάγκη», είπε ο Τομ. «Η δεκάρα φτάν' και περσεύει». Ένιωσα το βλέμμα των αγοριών να στρέφεται πάνω μου. Παρέμενα ακίνητος.

«Τι κάν'ς;» ρώτησε ο Χακ.

«Θα κάνω μια πλακίτσα στον Τζιμ».

«Θα τονε ξυπνήσεις, αυτό θα κάν'ς».

«Πάψε».

Ο Τομ ήρθε πίσω μου και άρπαξε το γείσο του καπέλου μου πλάι από τα αυτιά μου.

«Τομ», διαμαρτυρήθηκε ο Χακ.

«Σσσς». Ο Τομ ανασήκωσε το καπέλο μου από το κεφάλι μου. «Θα το βάλω μόνο εδώ πέρα στο παλιόκαρφο».

«Και τι μ' αυτό;» ρώτησε ο Χακ.

«Όταν ξυπνήσ' θα νομίζει πως το 'καναν οι μάγισσες. Μακάρι να 'μασταν από μια μεριά να βλέπαμε».

«'ντάξ', το 'βαλες στο καρφί, πάμε τώρα», είπε ο Χακ.

Κάποιος ακούστηκε να κινείται μέσα στο σπίτι και τα παιδιά το έσκασαν τρέχοντας, έστριψαν στη γωνία σχεδόν καλπάζοντας, σηκώνοντας σκόνη. Άκουγα το ποδοβολητό τους ν' απομακρύνεται.

Τώρα κάποιος βρισκόταν στην κουζίνα, στην πόρτα. «Τζιμ;» Ήταν η μiz Γουάτσον.

«Μά'στα, κυργία;»

«Κοιμόσουνα, μωρέ;»

«Όχι, κυργία. Είμαι κουραζμένος, αλλά 'εν κοιμόμουν».

«Μπήκες εσύ στην κουζίνα μ';»

«Όι, κυργία».

«Ήταν κανείς μες στην κουζίνα μ';»

«'εν που είδα κανένανε, κυργία». Αυτό ήταν αρκετά αληθινό, μια που είχα κλειστά τα μάτια μου όλη εκείνη την ώρα. «'εν είδα κανένανε στην κουζίνα σας».

«Εδώ έχω το λοιπόν ετούτο το καλαμποκόψωμο. Να της πεις της Σέιντι πως μου άρεσε η συνταγή της. Έκανα μερικές αλλαγές. Ξέρεις, για να τη βελτιώσω».

«Μά'στα, κυργία, που να της λέγω».

«Είδες πουθενά τον Χακ;» με ρώτησε.

«Τον είδα νωρίτερα».

«Πόσο νωρίτερα;»

«Πάει ώρα», είπα.

«Τζιμ, θα σου κάνω τώρα μια ερώτηση. Μπήκες εσύ στη βιβλιοθήκη του δικαστή Θάτσερ;»

«Στη μποιά;»

«Στη βιβλιοθήκη του».

«Τη γκάμαρα που 'ν' όλο βιβλία, λέτε;»

«Ναι».

«Όχι, κυργία. Τα είδα κείνα τα βιβλία, αλλά 'εν μπήκα στη γκάμαρα. Γιατί μου ρωτιέται;»

«Α, κάποιος είχε κατεβάσει μερικά βιβλία από τα ράφια».

Γέλασα. «Τι να κάν' εγώ με βιβλία;»

Γέλασε κι εκείνη.

.....

Το καλαμποκόψωμο ήταν τυλιγμένο σε μια λεπτή πετσέτα και έπρεπε να το μετακινώ συνέχεια από το ένα χέρι στο άλλο γιατί έκαιγε. Σκέφτηκα να δοκιμάσω λίγο επειδή πεινούσα, αλλά ήθελα να φάνε τις πρώτες μπουκιές η Σέιντι και η Ελίζαμπεθ. Όταν μπήκα η Λίζι έτρεξε προς το μέρος μου, μυρίζοντας τον αέρα σαν λαγωνικό.

«Τι είναι αυτό που μου μυρίζει;» ρώτησε.

«Αυτό εδώ το καλαμποκόψωμο, μάλλον», είπα. «Η μισ Γουάτσον χρησιμοποίησε την αγαπημένη συνταγή της μαμάς σου και πράγματι μυρίζει πολύ ωραία. Με πληροφόρησε πάντως ότι έκανε μερικές τροποποιήσεις.»

Η Σέιντι ήρθε κοντά μου και με φίλησε στο στόμα. Μου χάιδεψε το πρόσωπο. Ήταν γλυκιά και τα χείλη της ήταν απαλά, αλλά τα χέρια της ήταν εξίσου σκληρά με τα δικά μου από τη δουλειά στα χωράφια, παρόλο που ακόμα ήταν τρυφερά.

«Θα φροντίσω να της επιστρέψω την πετσέτα αύριο. Οι

λευκοί πάντα τα θυμούνται κάτι τέτοια. Θα έπαιρνα όρκο ότι βάζουν κάθε μέρα χρόνο στην άκρη για να μετράνε πετσέτες και κουτάλια και φλιτζάνια και τέτοια πράγματα».

«Έτσι είναι, πραγματικά. Θυμάσαι τότε που ξέχασα να ξαναβάλω εκείνη την τσουγκράνα στο υπόστεγο;»

Η Σέιντι είχε ακουμπήσει το καλαμποκόψωμο στο ξύλο –ένα κούτσουρο, στην πραγματικότητα– που εκτελούσε χρέη τραπέζιου. Το έκοψε. Έδωσε από μια φέτα στη Λίτσι και σε μένα. Δάγκωσα μια μπουκιά, το ίδιο και η Λίτσι. Κοιταχτήκαμε.

«Μα μυρίζει τόσο ωραία», είπε το παιδί.

Η Σέιντι έκοψε μια πολύ λεπτούτσικη φέτα και την έβαλε στο στόμα της. «Μα τον Θεό, αυτή η γυναίκα έχει ταλέντο στο να μην μπορεί να μαγειρέψει».

«Είμαι υποχρεωμένη να το φάω;» ρώτησε η Λίτσι.

«Όχι, δεν είσαι», είπε η Σέιντι.

«Τι θα πεις όμως όταν σε ρωτήσει αν σου άρεσε;» ρώτησα.

Η Λίτσι ξεροβήξε. «Μις Γουάτσον, τέτοιο κα'αμπόψωμο 'εν έ'ω ξαναφάει ποτέ».

«Δοκίμασε να πεις 'εν που έ'ω φάει ποτέ μου ξανά», είπα. «Αυτό θα είναι σωστά λάθος».

«Τέτοιο κα'αμπόψωμο 'εν που έ'ω φάει ποτέ μου ξανά», είπε.

«Πολύ καλά», είπα.

Ο Άλμπερτ εμφανίστηκε στην πόρτα της καλύβας μας. «Τζέιμς, έρχεσαι έξω;»

«Έρχομαι αμέσως. Σέιντι, σε πειράζει;»

«Πήγαινε», είπε εκείνη.

Βγήκα έξω και πήγα κοντά στη μεγάλη φωτιά όπου κάθονταν οι άντρες. Με χαιρέτησαν και μετά κάθισα. Μιλήσαμε λίγο για

το τι συνέβη σε κάποιον που το έσκασε σε κάποια άλλη φάρμα. «Ναι, του έριξαν γερό ξύλο», είπε ο Ντόρις. Ο Ντόρις ήταν άντρας, αλλά αυτό δε φαινόταν να είχε απασχολήσει τους δούλεμπορους όταν του έδωσαν όνομα.

«Θα πάνε όλοι τους στην κόλαση», είπε ο γερο-Λουκ.

«Τι σου συνέβη εσένα σήμερα;» με ρώτησε ο Ντόρις.

«Τίποτα».

«Κάτι πρέπει να συνέβη», είπε ο Άλμπερτ.

Περιμέναν να τους πω κάποια ιστορία. Απ' ό,τι φαίνεται ήμουν καλός σ' αυτό, στο να λέω ιστορίες. «Τίποτα, απλώς βρέθηκα στη Νέα Ορλεάνη σήμερα. Πέρα απ' αυτό, δε συνέβη κάτι».

«Τι έκανες, λέει;» είπε ο Άλμπερτ.

«Ναι. Βλέπετε, νόμιζα ότι με έπαιρνε ένας ωραίος υπνάκος γύρω στο μεσημέρι και την επόμενη στιγμή βρέθηκα σε έναν πολύβουο δρόμο με κάρρα που τα τραβούσαν μουλάρια και ένα σωρό άλλα πράγματα γύρω μου».

«Είσαι θεόμουρλος», είπε κάποιος.

Πήρα χαμπάρι τον Άλμπερτ που μου έκανε νόημα ότι βρίσκονταν κοντά λευκοί. Μετά άκουσα τις αδέξιες κινήσεις στους θάμνους και ήξερα ότι ήταν εκείνα τα αγόρια.

«Πώς που έλεγα, έβλεπα τον καπέλο μου στο γκαρφί. “εν που τον έβαλα και πέρα ’γώ”, μου λέω. “Πώς που να βρικόσεται και πέρα;” Και το ξέρω, α’τές οι μάγισσες που το κάνανε. ’εν τες είδα, αλλά α’τές ήτανε. Και μια από α’τές τις μάγισσες, που έπαιρνε τον καπέλο μου, μ’ έστειλε κάτω στη Νορλεάνη. Το φανταζούσατε;» Η αλλαγή στην προφορά μου προειδοποίησε τους υπόλοιπους για την παρουσία των λευκών αγοριών. Οπότε, η παράσταση που έδινα για τα αγόρια έγινε ένα πλαίσιο για την ιστορία μου. Η ιστορία μου έγινε λιγότερο πα-

ραμύθι μια που το πραγματικό παιχνίδι ήταν τώρα η επίδειξη για τα χαμίνια.

«Παπαπα, τι λες τώρα», είπε ο Ντόρις. «Α'τές οι μάγισσες είν' μην μπλέξεις».

«Α'τό πες το ξανά», είπε κάποιος άλλος.

Ακούγαμε τ' αγόρια που χαχάνιζαν. «Και που λέτε, ήμουνα κει στη Νορλεάνη και τι μου γίνεται;» είπα. «Ξάφνου που έρχεται από πίσω μ' ένας μαγογιατρός. Και μου λέει: "Τι κά'ς δω χάμου στην τούτη πόλη". Λέω του δεν ε'ω ιδέα πώς ήρτα δω. Και ξέρετε τι μου λέει; Ξέρετε τι λέει;»

«Τι λέει, Τζιμ;» ρώτησε ο Άλμπερτ.

«Λέει πως εγώ, ο Τζιμ, είμαι λεύτερος άθρωπος. Λέει που κανένas δε θα λέει εμένα αράπη ξανά ποτέ πια».

«Κύργιε, ελέησον», φώναξε ο Σκίνι, ο πεταλωτής.

«Ο σατανάς μού λέει που μπορώ να αγοράζω όποιο πράμα τέλω στα μαγαζιά. Λέει που μπορώ να μου παίρνω γουίσκι, αν το τέλω. Πώς σας φαίνεται α'τό;»

«Το γουίσκι είναι του διαόλου το ποτό», είπε ο Ντόρις.

«'εν ε'ει σημασία», είπα. «Καμία σημασία. Λέει που μπορώ να το παίρνω αν το τέλω. Και όποιο άλλο πράμα που τέλω. Δεν ε'ε σημασία, όμως».

«Γιατί έτσι;» ρώτησε κάποιος.

«Π'ώτο, γιατί που ήμουνα σε τούτο το μέρος που με είχε στείλει το δαιμόνιο. Δεν είναι αλήθεια, όνερο μόνο. Και γιατί δεν εί'α ούτε πεντάρα. Τόσο πολύ απλούστερο ήτανε. Και ο σατανάς α'τός που χτυπάει έτσι τα βρομοδάκτυλά του και που με στέλνει δω πίσω».

«Γιατί που το έκανε α'τό;» ρώτησε ο Άλμπερτ.

«Ρε φίλε, που δεν μπορείς να μπεις σε μπε'άδες στη Νορλεάνη 'ωρίς παραδάκι, ούτε σε όνερο», είπα.

Οι υπόλοιποι γέλασαν. «Έτσι που ακούω κι εγώ», είπε κάποιος.

«Μισό», είπα. «Με φαίνεται που ακούω ένα τέτοιο τελώνιο μέσα στα θάμνα τώρα. Δώσε κάποιος ένα δαδί που να καίω το θαμνί ετούτο δω. Στις μάγισσες και στα τελώνια δεν τους αρέσει να καίνε στο γύρω τους φωτιές. Πιάνουν να λιώνουν σα βούτυ'ο στη σχάρα».

Γελάσαμε όλοι ακούγοντας τα λευκά αγόρια να το σκάνε τρέχοντας από κει πέρα.

Αφού είχε ακούσει εκείνα τα σανίδια που έτριζαν το προηγούμενο βράδυ, ήξερα πως η μισ Γουάτσον θα με έβαζε να καρφώσω τις σανίδες και να φτιάξω το σκαλοπάτι που κουνιόταν. Περίμενα να προχωρήσει κάπως η μέρα για να μην ξυπνήσω τίποτα λευκούς. Μπορούσαν να κοιμούνται σαν να μην έτρεχε τίποτα και πάντα παραπονιόνταν ότι είχαν ξυπνήσει πολύ νωρίς, όσο αργά κι αν ήταν.

Ο Χακ βγήκε από το σπίτι και με παρακολουθούσε για μερικά λεπτά. Καθόταν εκεί πέρα όπως έκανε όταν κάτι τον απασχολούσε.

«Πώς και δεν κάν'ς βό'τες με τον φιλα'άκο σ';» ρώτησα.

«Τον Τομ Σώγερ εννοείς;»

«Α'τούνος είναι».

«Μάλλον κοιμάται ακόμα. Μάλλον ήταν ξύπνιος όλη νύχτα και λήστευε τράπεζες και τρένα και τέτοια».

«Που κάν' α'τό, ε;»

«Έτσι λέει. Έχει μερικά λεφτά, κι αγοράζει βιβλία και διαβάζει όλη την ώρα περιπέτειες. Μερικές φορές δεν είμαι και πολύ σίγουρος για του λόγου του».

«Δηλαδή;»

«Ας πούμε, βρήκε μια σπηλιά και πάμε εκεί και κάνουμε συνάντηση και με κάτι άλλα παιδιά, αλλά φτάνουμε εκεί και λες και πρέπει να είναι αυτός το αφεντικό μας».

«Α, ναι;»

«Και όλα αυτά 'πειδή διαβάζει εκείνα τα βιβλία».

«Κι α'τό κάπως σε τρίβει αντίστροφα;» ρώτησα.

«Γιατί το λέμε αυτό; Ότι κάτι σε τρίβει αντίστροφα;»

«Κοίτα, 'πως που το βλέπω 'γώ, Χακ, αν ξύσεις το ψάρι μ' ένα πιούρι από το κεφάλι στην ουρά, δεν του κάνει και καμιά διαφορά, όμως αν που το πας αντίστροφα...»

«Το 'πιασα».

«Μάλλον κάποιες φορές π'έπει απλώς να ανέχεσαι τους φίλους σου. 'α κάνουν α'τό που είν' να κάνουν».

«Τζιμ, δουλεύεις με τα μουλάρια και φτιάχνεις τις ρόδες των κάρων και τώρα διορθώνεις τούτη τη βεράντα εδώ χάμου. Ποιος σου έμαθε να τα κάνεις όλ' αυτά;»

Σταμάτησα και κοίταξα το σφυρί στο χέρι μου, το κούνησα λίγο πέρα δώθε. «Καλή ε'ώτηση ετούτη, Χακ».

«Λοιπόν, ποιος σου έμαθε;»

«Η αναγκαιότητα».

«Τι πράμα;»

«'αγκαιότητα», διόρθωσα τον εαυτό μου. «'αγκαιότητα είναι όταν π'έπει να κάνεις κάτ' αλλιώς...»

«Αλλιώς τι;»

«Αλλιώς που σε πάνε στο μπάσα'ο και σε μασιτώνουν ή που σε κουβα'άνε στο ποτάμι που να σε πουλάνε. 'έν που ε'εις ν' ανησυχείς εσύ για τέτοια».

Ο Χακ κοίταξε τον ουρανό. Το σκεφτόταν για λίγο. «Είν' όμορφα να κοιτάξεις έτσι τον ουρανό, χωρίς τίποτα, μο-

νάχα γαλάζιο. Έχω ακούσει που υπάρχουν ονόματα για τα διαφορετικά γαλάζια. Και τα κόκκινα και τα ρέστα. Πώς να το λένε αυτό, άραγες;»

«Αυγό του κοκκινολαίμη», είπα. «Έχεις δει ποτέ σου αυγό κοκκινολαίμη;»

«Δίκιο έχεις, Τζιμ. Πραγματικά είναι σαν του κοκκινολαίμη τ' αυγό, μόνο που δεν έχει πιτσιλιές».

Κατένευσα. «Ε, πρέπει που να βλέπεις πέρα από τις πιτσιλιές».

«Αυγό κοκκινολαίμη», είπε ο Χακ, ξανά.

Καθίσαμε ακόμα λίγο εκεί. «Τι άλλο σε τρώει;» ρώτησα.

«Μου φαίνεται πως η μισ Γουάτσον είναι τρελή».

Δεν είπα τίποτα.

«Όλο λέει για τον Ιησού και τις προσευχές και τέτοια. Όλο το μυαλό της είναι Ιησούς Χριστός. Μου είπε πως οι προσευχές θα με βοηθήσουν να ενεργώ ανιδιοτελώς στον κόσμο. Τι στο διάτανο θα πει αυτό;»

«Χακ, να μη που βρίζεις».

«Κι εσύ σαν να μιλάει κείνη τώρα. Δεν το πιάνω, δε βγάζω εγώ κατιπής άμα ζητάω κάτι για να μην το πάρω και να έχω μάθει ένα μάθημα που δεν παίρνουμε αυτό που ζητάμε. Πώς βγάζει νόημα τούτο; Δεν προσεύχομαι στο σανίδι κει χάμου καλύτερα; Το ίδιο είναι».

Κατένευσα.

«Κουνάς το κεφάλι που βγάζει νόημα ή που δε βγάζει νόημα;»

«Μόνο που κουνάω το κεφάλι, Χακ».

«Έχω γύρω μου όλο τρελούς. Ξέρεις τι έκανε ο Τομ Σώγερ;»

«Για πες μου το, Χακ».

«Μας έβαλε να ορκιστούμε με αίμα πως, αν πει κανείς μας

τα μυστικά της συμμορίας, θα του σκοτώσουμε ούλη την οικογένεια. Άμα δεν είναι τρέλα τούτο;»

«Πώς που ορκίζεστε με αίμα;» ρώτησα.

«Εχ, σου λέει να κόψεις το χέρι με μαχαίρι και να σφίξεις τα χέρια με όσους το 'χουνε κάνει κι αυτοί. Ξέρεις, να ανακατωθεί το αίμα εκεί. Μετά είσαι σταυραδερφός».

Κοίταξα τα χέρια του.

«Το κάναμε με σάλιο τελικά. Είπε ο Τομ Σώγκερ που θα ήταν το ίδιο και πώς θα κλέβαμε τράπεζα με κομμένα τα χέρια και τέτοια. Ένας έκλαψε και είπε ότι θα μαρτυρήσει, κι ο Τομ Σώγκερ τού έδωσε μια πεντάρα για να το βουλώσει».

«Τώρα δα, δε λες εσύ τα μυστικά σας;» ρώτησα.

Ο Χακ δίστασε. «Άλλο εσύ».

«'πειδή που 'μαι σκλάβος;»

«Μπα, όχι».

«Τότε, τι;»

«Είσαι φίλος μου, Τζιμ».

«Α, Χακ, σ' ευχαριστώ».

«Δε θα τα πεις πουθενά, ε;» Με κοίταξε με αγωνία. «Ακόμα κι αν πάμε και τη σηκώσουμε την τράπεζα. Δε θα τα πεις, ε;»

«Κ'ατάω μυστικά, Χακ. Θα κ'ατήσω και το δικό σου».

Η μισ Γουάτσον ήρθε εκεί στην πίσω σήτα και είπε εκνευρισμένη: «Ακόμα μ' αυτό το σκαλοπάτι, Τζιμ;»

«Μόις το τέλειωσα, μισ Γουάτσον», είπα.

«Θαύμα είναι με τούτο το αγόρι να σου παίρνει τ' αυτιά. Χάκλμπερι, μπες στο σπίτι αμέσως και σύρε να στρώσεις το κρεβάτι σου».

«Θα το ξεστρώσω πάλι απόψε», είπε ο Χακ. Έχωσε τα χέρια του στο παντελόνι του και λικνιζόταν πέρα δώθε εκεί, σαν να ήξερε πως μόλις είχε ξεπεράσει κάποιο όριο.

«Μη με κάνεις να έρθω εκεί έξω», του είπε εκείνη.

«Τα λέμε, Τζιμ». Ο Χακ έτρεξε μέσα στο σπίτι, γυρνώντας στο πλάι για να περάσει δίπλα από τη μις Γουάτσον, σαν για να αποφύγει καρπαζιά.

«Τζιμ», είπε η μις Γουάτσον, κοιτάζοντας μέσα στο σπίτι προς την κατεύθυνση του Χακ.

«Κυργία;»

«Άκουσα πως ο κύρης του Χακ έχει ξαναγυρίσει». Με προσπέρασε και κοίταξε τον δρόμο.

Κατένευσα. «Μά'στα».

«Έχε τον νου σου στον Χακ», είπε.

Δεν ήξερα τι ακριβώς μου ζητούσε να κάνω. «Μά'στα». Έβαλα το σφυρί στη θέση του μέσα στο κουτί. «Κυργία, τι ακριβώς να 'χω τον νου μου;»

«Και βόηθα τον να προσέχει μ' αυτόν τον Τομ Σώγκερ».

«Γιατί που μου λέτε τούτα, κυργία;»

Η ηλικιωμένη με κοίταξε, κι ύστερα κοίταξε πέρα στον δρόμο κι έπειτα προς τον ουρανό. «Δεν ξέρω, Τζιμ».

Τα σκέφτηκα τα λόγια της μις Γουάτσον. Αυτός ο Τομ Σώγκερ δεν ήταν στ' αλήθεια επικίνδυνος για τον Χακ, ήταν απλώς ένας πιτσιρίκος που καθότανε στον ώμο του και του έλεγε βλακείες. Το ότι είχε επιστρέψει ο πατέρας του, όμως, αυτό ήταν άλλη ιστορία. Αυτός ο άνθρωπος μπορεί να ήταν νηφάλιος ή μεθυσμένος, αλλά σε όποια κατάσταση κι αν βρισκόταν, αυτό το καημένο το παιδί το έδερνε συστηματικά.

Ποταμός Μισισσιπής, 1861. Όταν ο σκλάβος Τζιμ μαθαίνει ότι το αφεντικό του πρόκειται να τον πουλήσει σ' έναν άγνωστο στη Νέα Ορλεάνη, χωρίζοντάς τον για πάντα από τη γυναίκα και την κόρη του, καταφεύγει στο κοντινό Νησί του Τζάκσον μέχρι να καταστρώσει ένα σχέδιο διαφυγής. Στο μεταξύ, ο Χάκλμπερι Φιν έχει σκηνοθετήσει τον θάνατό του, προκειμένου να ξεφύγει από τον βίαιο πατέρα του που μόλις επέστρεψε στην πόλη. Έτσι ξεκινάει για τους δυο τους ένα επικίνδυνο ταξίδι με σχεδία στον Μισισσιπή, με προορισμό την ελευθερία. Καθώς ο Τζιμ και ο Χακ πλέουν σε νερά γεμάτα θανάσιμες παγίδες, κάθε στροφή του ποταμού μπορεί να κρύβει πίσω της την πολυπόθητη σωτηρία ή ένα οδυνηρό τέλος.

Με τις φήμες του πολέμου να εξαπλώνονται, ο Τζιμ καλείται να αντιμετωπίσει το προσωπικό του άγχος: την οικογένεια που πρέπει να προστατέψει πάση θυσία και το συνεχές ψέμα που βιώνει. Και μαζί, το αταίριαστο ζευγάρι οφείλει να αντικρίσει κατάματα την πιο επικίνδυνη οδύσσεια...

Μέσα από τις σκιές που κουβαλάει το ατίθασο, σκανταλιάρικο πνεύμα του Χακ Φιν, αναδύεται ο Τζιμ για να διεκδικήσει την ίδια του τη φωνή, αψηφώντας τους κανόνες που τον έχουν εξοστρακίσει στο περιθώριο.

Πλημμυρισμένο από το διεγερτικό χιούμορ και τις οξυδερκείς παρατηρήσεις που ανέδειξαν τον Έβερρετ σε λογοτεχνικό είδωλο και έναν από τους πλέον αναγνωρισμένους συγγραφείς της εποχής μας, το μυθιστόρημα JAMES είναι προορισμένο να γίνει ακρογωνιαίος λίθος της αμερικανικής λογοτεχνίας του εικοστού πρώτου αιώνα.

NATIONAL BOOK AWARD FOR FICTION 2024

ΣΤΗ ΒΡΑΧΕΙΑ ΛΙΣΤΑ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ BOOKER

CARNEGIE MEDAL • KIRKUS PRIZE

BIBLIO ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ BARNES & NOBLE

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 31343